

**UCHWAŁA NR XXV/294/2021
RADY POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

z dnia 26 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata
2021 - 2023**

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.920) i art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 159) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021 - 2023 stanowiący Załącznik do niejszej uchwały.

§ 2. Wykonie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Będzińskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Będzińskiego

Jan Powalka

Załącznik do uchwały Nr XXV/294/2021
Rady Powiatu Będzińskiego
z dnia 26 kwietnia 2021 r.

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE BĘDZIŃSKIM
NA LATA 2021-2023**

Będzin, 2021

Spis treści

Wstęp	3
1. Charakterystyka systemu pieczy na terenie Powiatu Będzińskiego	5
1.1. Rodzinna piecza zastępcza	5
1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	9
1.3. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	11
1.4. Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej	15
1.5. Wybrane koszty funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim	17
2. Analiza SWOT	21
3. Roczne limity powstających form rodzin zastępczych	23
4. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu	25
5. Monitoring i ewaluacja programu	25
6. Cele i zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021-2023	26
Podsumowanie	33
Spis tabel	34

Wstęp

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

Podstawę prawną do opracowania Programu Rozwoju Pieczy zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Będzińskim na lata 2021-2023 stanowi art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa poprzedzona jest preambułą, która określa jej cele i wyznacza kierunki działań:

„dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową dla zapewnienia ochrony przysługującym ich praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórkę społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla ich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Będzińskiego oraz o aktualne potrzeby wynikającej z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano m.in. sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez Powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sprawozdania i informacje własne Centrum oraz informacje przekazywane przez ośrodki pomocy społecznej. Cele szczegółowe i kierunki działań określone w niniejszym Programie, zostały ustalone na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz rozpoznania środowisk rodzin zastępczych i ich zgłaszanych potrzeb. Określone kierunki działań uwzględniają potrzeby w zakresie pieczy zastępczej oraz zintegrowaną współpracę z osobami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. W programie położono nacisk na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej mających na celu uzyskanie przez nich samodzielności życiowej, a tym samym funkcjonowanie poza systemem pomocy społecznej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021-2023 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawę z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- Ustawę z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

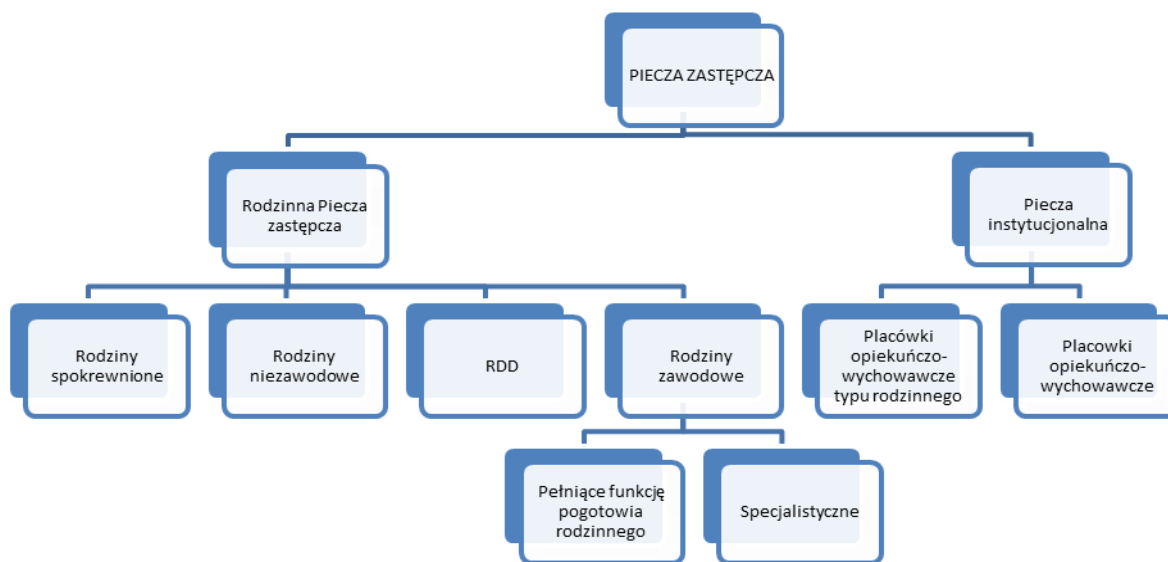
Przedstawiony Program służy przede wszystkim usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

1. Charakterystyka systemu pieczy na terenie Powiatu Będzińskiego

1.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina biologiczna jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym przekazywane są wartości niezbędne do prawidłowego funkcjonowania dziecka w społeczeństwie. W sytuacji kiedy system zawodzi i nie wypełnia prawidłowo powierzonych funkcji względem dziecka podejmowane są działania wspierające i pomocowe w celu zniwelowania pojawiających się trudności.

Zadania te wykonuje gmina zwykle przy pomocy asystentów rodziny lub pracowników socjalnych. Jednakże nie zawsze działania te przynoszą oczekiwane rezultaty i wówczas zachodzi konieczność zapewnienia dziecku opieki w systemie pieczy zastępczej. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa: prawa powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Opieka nad dzieckiem może być zapewniona poprzez umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiono formy pieczy zastępczej:

Na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinny dom dziecka.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach
Rodziny zastępcze spokrewnione	135	163
Rodziny zastępcze niezawodowe	43	53
Rodziny zastępcze zawodowe	11	26
Rodzinny dom dziecka	1	6
Razem	190	248

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego oraz liczba dzieci w nich umieszczonych na dzień 31.12.2020 r.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie wynika, że zdecydowaną większość, bo aż 71 % stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, które tworzą przede wszystkim dziadkowie, lub o wiele rzadziej – rodzeństwo dzieci.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba samotna niepozostająca w związku małżeńskim, nie będąca wstępny lub rodzeństwem dziecka oraz posiadająca świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoba samotna niepozostająca w związku małżeńskim, nie będąca wstępny lub rodzeństwem dziecka, posiadająca świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, która podpisała umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Kolejną formą rodzinnej pieczy zastępczej jest rodzinny dom dziecka. Tworzą go małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W tym samym czasie może w nim przebywać nie więcej niż 8 dzieci. Na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonuje jeden rodzinny dom dziecka.

Ogólna liczba rodzin zastępczych, szczególnie rodzin zastępczych spokrewnionych, od kilku lat jest malejąca, co jednak najważniejsze, na terenie Powiatu prężnie funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe. W 2020 r. została podpisana umowa z prowadzącym rodzinny dom dziecka.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	167	153	145	140	135
Rodziny zastępcze niezawodowe	49	46	44	47	43
Rodziny zastępcze zawodowe	9	10	9	12	11
Rodzinny dom dziecka	0	0	0	0	1
Razem	225	209	198	199	190

Tabela 2 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Będzińskim w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12 każdego roku)

Liczba umieszczanych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na przełomie ostatnich lat wskazuje na ciągłą potrzebę poszukiwania kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej swoimi zapisami ograniczyła rolę placówek opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Zmiany te dotyczą m.in. przepisów zmieniających minimalny wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości, dziecko trafia do pieczy instytucjonalnej, w której także realizowane są wszelkie potrzeby dziecka, w tym: emocjonalne, bytowe i rozwojowe. Poniżej przedstawiono liczbę rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu w poszczególnych latach.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	203	195	185	179	163
Rodziny zastępcze niezawodowe	57	56	53	56	53
Rodziny zastępcze zawodowe	24	28	30	33	26
Rodzinny dom dziecka	0	0	0	0	6
Razem	284	279	268	268	248

Tabela 3 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku)

Zintegrowane działania osób i instytucji w systemie pieczy zastępczej zapewniają właściwą opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. W roku 2020 ogółem zawiązano 31 nowych rodzin zastępczych.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Rodziny zastępcze zawiązane w 2020 r.	Rodziny zastępcze rozwiązane w 2020 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	20	22
Rodziny zastępcze niezawodowe	4	7
Rodziny zastępcze zawodowe	1	2
Rodzinny dom dziecka	1	0
Razem	26	31

Tabela 4 Liczba rodzin zastępczych zawiązanych i rozwiązanych w 2020 r.

W 2020r. 33 dzieci, w tym usamodzielniających się wychowanków opuściło rodzinną pieczę zastępczą.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie w 2020 r.	Liczba dzieci, które opuściły rodziny zastępcze w 2020r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	22	17
Rodziny zastępcze niezawodowe	7	7
Rodziny zastępcze zawodowe	16	9
Rodzinny dom dziecka	1	0
Razem	46	33

Tabela 5 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz opuszczających pieczę zastępczą w 2020 r.

W 2020 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgłosił 15 dzieci do przysposobienia, z czego 6 dzieci zostało przysposobionych. Do rodziny naturalnej powróciło 16 dzieci, a 4 dzieci została umieszczona w innych rodzinach zastępczych. W tabeli poniżej przedstawiono sytuację dzieci zgłoszonych do adopcji w latach 2016 - 2020.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Razem
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	19	4	16	30	15	84
Liczba dzieci przysposobionych	19	4	5	9	6	43

Tabela 6 Liczba dzieci zgłoszonych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej do adopcji oraz liczba dzieci przysposobionych w latach 2016 – 2020

1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu Będzińskiego funkcjonuje 7 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, w których łączna liczba miejsc wynosi 85:

- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 1 w Sarnowie – 10 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 2 w Sarnowie – 10 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 3 w Sarnowie – 10 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 4 w Będzinie – 13 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 5 w Psarach – 14 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 6 w Będzinie – 14 miejsc,
- placówka opiekuńczo – wychowawcza nr 7 w Siewierzu – 14 miejsc,

Placówka opiekuńczo - wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje ona ponadto przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi (chyba, że sąd postanowi inaczej), podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi oraz zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych. Do placówki przyjmowane są dzieci powyżej 10 roku życia, w wyjątkowych wypadkach możliwe jest przyjęcie młodszego dziecka, szczególnie gdy dotyczy to rodzeństwa. Na dzień 31.12.2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych łącznie przebywało 82 dzieci.

POW nr 1	POW nr 2	POW nr 3	POW nr 4	POW nr 5	POW nr 6	POW nr 7
10	12	10	12	13	13	12

Tabela 7 Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Będzińskiego (stan na dzień 31.12.2020 r.)

Koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego w 2021 r. przedstawia się następująco:

POW nr 1 PLN	POW nr 2 PLN	POW nr 3 PLN	POW nr 4 PLN	POW nr 5 PLN	POW nr 6 PLN	POW nr 7 PLN
6 281	6 195	6 191	6 000	5 924	6 162	5 705

Tabela 8 Koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego w 2021 r.

Zgodnie z zapisami ustawy gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego umieszczeniem w pieczy zastępczej zobowiązane są do ponoszenia części kosztów utrzymania dziecka w pieczy. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy jest to 10 % kosztów, w kolejnym 30% i 50% w każdym następnym. W 2020 r. koszty poniesione przez gminy przedstawiały się następująco:

	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny Dom Dziecka	Razem
Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka pokrywanych przez gminy	463 195,00	152 782,00	117 288,00	31 721,00	764 986,00

Tabela 9 Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka pokrywanych przez gminy w 2020 r.

Z powodu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, a także zintegrowanego systemu wsparcia rodziny przez powołane do tego celu jednostki pomocowe, liczba umieszczonych dzieci w placówkach na terenie Powiatu Będzińskiego od kilku lat jest malejąca, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	108	111	94	82	82

Tabela 10 Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku)

Opieka nad dzieckiem odbywa się do momentu osiągnięcia pełnoletności lub wydania innego postanowienia przez sąd rodzinny w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem. W placówce mogą również przebywać osoby, które osiągnęły pełnoletność, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia, za zgodą dyrektora placówki, pod warunkiem kontynuowania nauki. Poniżej przedstawiono powody opuszczenia placówki/placówek opiekuńczo – wychowawczych przez umieszczone w niej/nich dzieci.

Powód	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Powrót do rodziny naturalnej	20	12	10	4	4
Umieszczenie w POW	1	1	0	1	0
Przysposobienie	11	1	0	1	0
Inne (m.in. usamodzielnienie)	21	19	18	20	12

Tabela 11 Odplyw wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

1.3. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie nieprawidłowo wypełniającej swe funkcje wsparcia udziela gmina poprzez jednostki działające w obszarze pomocy społecznej.

Przyczyny objęcia rodzin pomocą asystenta rodziny to przede wszystkim pojawiające się trudności i problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz środowisko rodzinne niesprzyjające bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci m.in. uzależnienia członków rodziny, problemy emocjonalne,

brak kompetencji wychowawczych rodziców, brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej rodziny, niemożność rodziny do samodzielnego funkcjonowania, konflikty w środowisku rodzinnym, a także brak umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Liczba rodzin skierowanych do pracy z asystentem rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2016 – 2020 prezentuje się następująco:

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
BĘDZIN	96	98	79	84	76
CZELADŹ	55	84	57	44	30
BOBROWNIKI	17	18	16	9	11
MIERZĘCICE	8	9	5	6	6
PSARY	6	4	0	9	12
WOJKOWICE	11	15	9	6	8
SIEWIERZ	5	8	7	6	6
SŁAWKÓW	17	18	15	2	1
RAZEM	214	254	188	166	150

Tabela 12 Liczba rodzin skierowanych do pracy z asystentem rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2016 – 2020

Bardzo często, mimo wysiłków asystentów rodziny, czy pracowników socjalnych, rodzina biologiczna nie wypełnia swych funkcji właściwie. Pomimo prowadzonej pracy instytucji, udzielonego wsparcia finansowego i niematerialnego, w rodzinach biologicznych wciąż przebywają dzieci, które ze względu na panujące w nich warunki, mogą być umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z danymi pozyskanymi z gmin znajdujących się na terenie Powiatu Będzińskiego, w latach 2017 – 2020 następująca liczba dzieci była zagrożona umieszczeniem w pieczy zastępczej:

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
BĘDZIN	171	180	206	160
CZELADŹ	4	4	6	4
BOBROWNIKI	34	28	16	21
MIERZĘCICE	0	0	0	0
PSARY	2	1	2	0
WOJKOWICE	0	0	1	0
SIEWIERZ	1	1	1	2
SŁAWKÓW	22	25	29	9

Tabela 13 Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2017 - 2020

Gminy, które wykazały największą liczbę dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej w 2020 r. to Będzin i Bobrowniki. Na dzień 31.12.2020 r. takiego zagrożenia nie widzą gminy Mierzęcice, Psary i Wojkowice.

Dzieci z terenu Powiatu Będzińskiego najczęściej umieszczane są w pieczy zastępczej z powodu uzależnienia rodziców – 54 %. Prawie 25% dzieci trafiło do pieczy zastępczej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a po 1% z powodu nieodpowiednich warunków mieszkaniowych oraz sieroctwa.

Lp.	Powód umieszczenia w pieczy zastępczej	Rodziny zastępcze			Placówki opiekuńczo-wychowawcze	RAZEM
		spokrewnione	niezawodowe	zawodowe (w tym RDD)		
1.	Sieroctwo	4	0	0	0	4
2.	Półsieroctwo	5	5	0	0	10
3.	Uzależnienia rodziców	95	29	18	41	183
4.	Przemoc w rodzinie	0	0	2	3	5
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	28	14	15	26	83
6.	Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	0	0
7.	Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	9	9
8.	Ubóstwo	0	0	0	0	0
9.	Bezrobocie	0	0	0	0	0
10.	Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	3	3
11.	Pobyty za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	4	0	0	1	5
12.	Inny	26	5	4	1	36

Tabela 14 Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2020 r.

Przebywanie dziecka w pieczy zastępczej powinno mieć charakter tymczasowy. Poważnym problemem jest fakt, iż najczęściej po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej rodzina biologiczna nie zostaje objęta pomocą asystenta rodziny w celu pracy z rodziną i umożliwienia powrotu dziecka do rodziny. Bardzo często jest to powodem przedłużającego się pobytu w pieczy zastępczej dziecka,

a także uniemożliwienie jego przysposobienia. Zacieśnienie współpracy powiatu z gminami w celu zminimalizowania zjawisk patologicznych pojawiających się w rodzinach, zwiększenie kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, *m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji, jest efektem realizowanego od 2019 r. projektu - Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.* Model kooperacji uwzględnia całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

1.4. Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej

Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, które nie zostały przysposobione, ani nie powróciły do rodziny biologicznej pozostają w pieczy zastępczej do osiągnięcia pełnoletności i usamodzielnienia się. Przed osiągnięciem 18 r. życia z każdym wychowankiem sporządzany jest indywidualny program usamodzielnienia, który zawiera m.in.: zadania w zakresie edukacji, sytuację mieszkaniową, charakter pomocy i wsparcia w procesie usamodzielnienia ze strony instytucji.

Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinnej pieczy zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również przez następujące formy pomocy:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- pieniężną na zagospodarowanie,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- prawną i psychologiczną.

W/w formy pomocy przyznawane są na podstawie obowiązujących przepisów. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.

W 2020 r. sporządzono indywidualny program usamodzielnienia dla:

- 10 pełnoletnich wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 31 pełnoletnich wychowanków opuszczających rodzinną pieczę zastępczą.

W 2020 r. pomoc dla osób usamodzielnianych pochodzących z instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie:	Koszty
Pomoc dla osób usamodzielnianych, z tego:	225 337,00
na kontynuowanie nauki	175 187,00
na usamodzielnianie	48 573,00
na zagospodarowanie	1 577,00

Tabela 15 Pomoc w 2020 r. dla osób usamodzielnianych pochodzących z instytucjonalnej pieczy zastępczej

W 2020 r. pomoc dla osób usamodzielnianych pochodzących z rodzinnej pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie:	Koszty
Pomoc dla osób usamodzielnianych, z tego:	250 154,00
na kontynuowanie nauki	222 394,00
na usamodzielnianie	27 760,00
na zagospodarowanie	0

Tabela 16 Pomoc w 2020 r. dla osób usamodzielnianych pochodzących z rodzinnej pieczy zastępczej

Wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia wymaga koordynacji wielu działań. Należy podkreślić, że poza bieżącą pracą socjalną i wsparciem finansowym wychowanków, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie podejmuje szereg inicjatyw, których celem jest szeroko pojmowane wsparcie w procesie usamodzielnienia młodzieży z różnych form pieczy zastępczej. Wśród zadań na szczególne podkreślenie zasługują inicjatywy związane z realizacją projektów zwiększających szanse młodych ludzi na rynku pracy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie w latach 2018 - 2020 realizowało projekt pn. „Inwestycja w człowieka środkiem do osiągnięcia efektów społecznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie: 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.6. W 2020 r. udział w projekcie wzięło 8 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz 55 rodzin zastępczych. W ramach projektu osoby te zostały objęte następującymi formami wsparcia:

- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe,
- kursy i szkolenia zawodowe zgodne z preferencjami uczestników,
- trening kompetencji i umiejętności społecznych,
- trener pracy,
- wyjazd rehabilitacyjno-szkoleniowy,
- grupy wsparcia dla rodzin zastępczych,
- superwizja.

1.5. Wybrane koszty funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa minimalną wysokość wydatków obligatoryjnych dotyczących utrzymania dziecka w rodzinie, a także wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych. Wskazuje również świadczenia fakultatywne, które mogą zostać przyznane rodzinie.

Rodzinna piecza zastępcza – (dzieci pochodzące z terenu Powiatu Będzińskiego **umieszczone na terenie naszego Powiatu** – udzielone świadczenia w złotych:

Wyszczególnienie:	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny pomocowe	Rodzinny Dom Dziecka	RAZEM
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	1 355 430,13	482 752,96	335 142,28	2 358,47	73 289,33	2 248 973,17
Podwyższone koszty utrzymania rodziny zastępczej (10%)	0,00	35 329,00	33 515,00	236,00	7 329,00	76 409,00
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	600,00	3 000,00	11 100,00	0,00	1 500,00	16 200,00
Środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego	0,00	0,00	42 331,51	0,00	11 209,62	53 541,13
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	28 914,00	6 582,00	3 228,00	0,00	0,00	38 724,00
Świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0,00	0,00	14 503,00	0,00	2 500,00	17 003,00
Zdarzenia losowe	0,00	0,00	1 500,00	0,00	0,00	1 500,00
Dofinansowanie do wypoczynku	0,00	0,00	4 400,00	0,00	0,00	4 400,00
RAZEM						2 456 750,30

Tabela 17 Udzielone świadczenia w 2020 r. dla rodzinnej pieczy zastępczej (na terenie naszego Powiatu)

Rodzinna piecza zastępcza - (dzieci pochodzące z terenu Powiatu Będzińskiego **umieszczone na terenie innego Powiatu**) - udzielone świadczenia w złotych:

Wyszczególnienie:	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny pomocowe	Rodzinny Dom Dziecka	RAZEM
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	359 775,45	174 213,00	46 053,68	0,00	12 627,00	592 669,13
Podwyższone koszty utrzymania rodziny zastępczej (10%)	0,00	631,00	1 367,00	0,00	0,00	1 998,00
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
Środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego	0,00	0,00	3 575,70	0,00	1 108,37	4 684,07
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	3 798,00	0,00	2 532,00	0,00	2 529,00	8 859,00
Dofinansowanie do wypoczynku	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	400,00
RAZEM						610 610,20

Tabela 18 Udzielone świadczenia w 2020 r. dla rodzinnej pieczy zastępczej (na terenie innego Powiatu)

W 2020 r. przyznano dodatek wychowawczy dla:

- **240 wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych.** Wysokość wydatkowanych środków na dodatek wychowawczy w 2020r. to 1 307 757,71 złotych,
- **86 wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.** Wysokość wydatkowanych środków na dodatek wychowawczy w 2020 r. wyniosła 445 236,03 złotych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie w 2020 r. zatrudniało 12 zawodowych rodzin zastępczych, w tym jedną rodzinę specjalistyczną i jedną o charakterze pogotowia rodzinnego oraz jedną osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Koszt wynagrodzenia rodzin zastępczych oraz osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka w 2020 r. przedstawiał się następująco:

Wyszczególnienie	Koszty
Wynagrodzenie dla rodziny zawodowej ogółem, z tego:	595 371,33
- za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	442 620,98
- za pełnienie funkcji rodziny pomocowej	908,01
- za pełnienie funkcji pogotowia rodzinnego	55 273,40
- dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka	55 169,66
- osoba do pomocy	41 399,28

Tabela 19 Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych w 2020 r.

2. Analiza SWOT

Dokonana diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej zarówno w oparciu o źródła informacji własne jak i innych instytucji funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego w obszarze pomocy dziecku i rodzinie stanowiła podstawę do opracowania analizy SWOT.

Na wspomnianą analizę składają się cztery czynniki:

- pierwsza grupa to uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony pieczy zastępczej, należyce wykorzystane sprzyjać będą jej wzmocnieniu,
- druga grupa uwarunkowań wewnętrznych, to takie, które stanowią słabe strony pieczy zastępczej, jeśli nie zostaną wyeliminowane lub zminimalizowane, będą ją osłabiać,
- trzecią grupą czynników są uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie, ale mogą być traktowane jako szanse,
- ostatnią grupą są takie uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania instytucji powiatu, ale mogą stanowić zagrożenie dla rozwoju pieczy w Powiecie.

Analiza SWOT stanowi syntetyczne ujęcie wskazanych obszarów oraz stanowi podsumowanie diagnozy oraz analizy sytuacji pieczy zastępczej w Powiecie Będzińskim. Stała się ona podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych założeń Programu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wykształcona kadra pracowników, - dobra współpraca z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i innymi instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem i rodziną, -funkcjonujące placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Powiatu Będzińskiego, - działalność PCPR w kierunku rozwoju pieczy zastępczej – aktywna promocja rodzicielstwa zastępczego, - otwartość zawodowych rodzin zastępczych na przyjmowanie nowych dzieci,	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba osób chętnych do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej, - brak rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, - wysokie koszty utrzymania placówek opiekuńczo-wychowawczych, - brak specjalistów do pracy z dzieckiem i rodziną, - brak (na terenie Powiatu) organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, w tym w rodzinie zastępczej, - niechęć osób i rodzin zastępczych do korzystania

<ul style="list-style-type: none"> - udział rodzin zastępczych w propozycjach PCPR (projekty EFS, szkolenia, warsztaty), - sprawny system w zakresie pieczy zastępczej (każde dziecko wymagające umieszczenia w pieczy zastępczej jest umieszczane na bieżąco – brak listy dzieci oczekujących na umieszczenie), - zasoby instytucjonalne wspierające rodzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> z poradnictwa specjalistycznego, - brak finansowego wsparcia dla rodzin zastępczych, które samodzielnie podnoszą swoje kwalifikacje, - za mała liczba szkoleń dla rodzin zastępczych a także dla kandydatów na rodziny zastępcze, - brak wolontariuszy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego, - współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny - skuteczny system prawny. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak chęci współpracy przez rodziny znajdujące się w kryzysie, - niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji, - brak zaufania do instytucji pomocy społecznej, - wypalenie zawodowe rodzin zastępczych, - długotrwały proces regulowania sytuacji prawnej dziecka, - niewystarczające możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych usamodzielniających się wychowanków, - sytuacja epidemiologiczna na świecie.

Tabela 20 Analiza SWOT

3. Roczne limity powstających form rodzin zastępczych

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania oraz limitowania rodzin zastępczych, funkcjonujących w powiecie. Aktualnie efektywność pozyskiwania nowych kandydatów jest zbyt niska w stosunku do istniejących potrzeb – pomimo organizowania różnych form promocji rodzicielstwa zastępczego (m.in. dystrybuowanie ulotek, plakatów, zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej). Początek drogi, którą muszą przejść wszyscy zainteresowani, stanowią nieodpłatne, specjalistyczne szkolenia przygotowujące ich do pełnienia roli opiekuna zastępczego (po pozytywnym zakończeniu procesu kwalifikacji). Szkolenie dla kandydatów na zawodowe, niezawodowe rodziny zastępcze lub prowadzącego rodzinny dom dziecka obejmuje elementy prawa rodzinnego, w zakresie praw dziecka, wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, wiedzę i umiejętności rozpoznania i oceny sytuacji rodzinnej dziecka, podstawową wiedzę o uzależnieniach oraz informacje o zadaniach i kompetencjach centrum pomocy rodzinie. Szkolenie odbywa się metodą warsztatową i trwa około trzech miesięcy, a jego ukończenie nie jest jednoznaczne z uzyskaniem kwalifikacji na rodzinę zastępczą. Szkolenie prowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie jest bezpłatne dla kandydatów na rodziców zastępczych. Koszty ponosi w całości Powiat Będziński.

Z analizy historii powstawania rodzin zawodowych w Powiecie Będzińskim, wynika, że zdecydowana większość opiekunów zainteresowała się tematyką pieczy zastępczej w związku ze swoimi doświadczeniami życiowymi, a nie kampaniami promocyjnymi. Na ogół były to sytuacje, kiedy ktoś z rodziny czy najbliższego otoczenia pełnił podobną funkcję. Wydaje się więc, że stałe polepszanie warunków funkcjonowania już istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej jest najskuteczniejszym sposobem stopniowego pozyskiwania odpowiednich kandydatów na opiekunów. Skala trudności, wobec których stoi dana rodzina zastępcza, jest zróżnicowana. Obok komplikacji, jakie towarzyszą prawie każdemu procesowi wychowawczemu, w rodzinie zastępczej często występują czynniki dodatkowo utrudniające jego przebieg, związane z problemami adaptacyjnymi, niedostosowaniem społecznym dziecka, czy też przejawianymi przez nie problemami natury psychologicznej. Aktualnie wszystkie rodziny zastępcze będące pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie mają zapewniony bezpłatny dostęp do specjalistycznego wsparcia w Ośrodku Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie.

Opiekunowie zastępczy mogą liczyć na pomoc i wsparcie w przypadku wystąpienia czasowych trudności w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad powierzonymi im dziećmi (w związku z wypoczynkiem, pobytem w szpitalu lub wystąpieniem innych nieprzewidzianych trudności, czy zdarzeń losowych). Piecza zastępcza może wówczas być powierzona rodzinie pomocowej. Zawodowe rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka, począwszy od 2012 roku mogą korzystać z przerwy w sprawowaniu opieki przez okres 30 dni w danym roku kalendarzowym.

Należy podkreślić, że każda z rodzin zastępczych oraz rodzinny dom dziecka są objęte wsparciem ze strony pracownika Powiatowego Centrum (organizatora rodzinnej pieczy zastępczej). Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada, że rodziny zastępcze oraz RDD, na ich wniosek obejmuje się wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który może mieć pod opieką nie więcej niż 15 środowisk rodzinnych (wykonuje swoje obowiązki w ramach zadaniowego czasu pracy). Wsparciem koordynatora objęte są przede wszystkim rodziny zastępcze o krótkim stażu, rodziny zawodowe oraz rodziny wieloproblemowe. Na dzień 31.12.2020r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie zatrudniało 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczący konieczności określenia limitów dotyczących tworzenia rodzin zastępczych zakłada się poniższy plan zawierania umów z rodzinami zastępczymi.

Jednocześnie należy podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych.

	ROCZNY LIMIT RODZIN	LICZBA NOWYCH RODZIN
Liczba zawodowych rodzin zastępczych na dzień 31.12.2020	12	---
Liczba zawodowych rodzin zastępczych na dzień 31.12.2021	14	2
Liczba zawodowych rodzin zastępczych na dzień 31.12.2022	16	2
Liczba zawodowych rodzin zastępczych na dzień 31.12.2023	18	2

Tabela 21 Roczny limit rodzin zastępczych zawodowych 2021-2023

4. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe pochodzące:

- z budżetu Powiatu Będzińskiego.
- z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł
- w ramach dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy europejskich, zgodnie z zapisami ustawy, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań systemu pieczy zastępczej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50% wydatków przeznaczonych na realizację zadania,
- z budżetu samorządów gminnych.

5. Monitoring i ewaluacja programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie. W okresie obowiązywania, program będzie analizowany w procesie monitoringu, którego istotą będzie badanie i analizowanie jego realizacji. Monitoring programu odbywać się będzie poprzez:

- ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
- uaktualnienie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne,
- coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami.

Ewaluacji podlegają standard i dostępność usług i realizacja celów w oparciu o wyznaczone wskaźniki.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przekładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z realizacji Programu.

6. Cele i zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021-2023

CEL GŁÓWNY:

Zapewnienie dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodziców biologicznych opieki i wychowania poprzez rozwój i wspieranie pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego.

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ I INICJATYW PROMUJĄCYCH RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ	<p>1. Prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego poprzez reklamy prasowe zamieszczone informacje na stronach internetowych instytucji działających na terenie Powiatu, dystrybucja ulotek i plakatów zachęcających do idei rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>2. Współpraca z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami działającymi na rzecz rozwoju rodzinnych form pieczy.</p> <p>3. Organizowanie spotkań promujących rodzicielstwo zastępcze na terenie placówek oświatowych z udziałem zawodowych rodzin zastępczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - OWDiR - samorząd powiatowy - rodziny zastępcze 	<p>Liczba kampanii promujących ideę rodzicielstwa zastępczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba ulotek, - liczba plakatów, - liczba informacji zamieszczonych w prasie, - liczba informacji zamieszczonych na stronach internetowych, - liczba spotkań promujących rodzicielstwo zastępcze.

<p>ROZWÓJ FORM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	<p>1. Prowadzenie kwalifikacji kandydatów na zawodowe i niezawodowe rodziny zastępcze.</p> <p>2. Organizowanie szkoleń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzącego rodzinny dom dziecka.</p> <p>3. Szkolenie rodzin zastępczych spokrewnionych chcących podnieść swoje umiejętności i kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.</p>	<p>- PCPR - samorząd powiatowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób poddanych wstępnej kwalifikacji na rodziny zastępcze, - liczba wydanych opinii psychologicznych, - liczba zorganizowanych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, - liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, - liczba osób, które otrzymały kwalifikacje na zawodowe/niezawodowe rodziny zastępcze lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, - liczba nowych zawartych umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej, - liczba zawiązanych nowych rodzin zastępczych.
---	---	--	--

<p>ORGANIZOWANIE WSPARCIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH, PRACOWNIKÓW PLACÓWEK OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH ORAZ DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	<p>1. Organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych.</p> <p>2. Udzielanie rodzinom zastępczym pomocy specjalistycznej, poradnictwa mającego na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji przez przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.</p> <p>3. Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej.</p> <p>4. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.</p> <p>5. Zapewnienie pomocy i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach rodzin pomocowych.</p> <p>6. Umożliwienie indywidualnych spotkań z psychologiem lub pedagogiem dla dzieci i rodzin.</p> <p>7. Objęcie rodzin wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej/ organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>8. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz pracownikom placówek opiekuńczo - wychowawczych możliwości udziału w superwizji w celu wsparcia ich w sytuacjach przeciążenia i nadmiernego stresu, wymiany doświadczeń, dbania o podnoszenie standardów pracy w opiece i wychowaniu dzieci.</p> <p>9. Zapewnianie informacji o dostępie do bezpłatnej pomocy prawnej osobom</p>	<p>- PCPR - ROPS - OWDiR - samorząd powiatowy - rodziny zastępcze</p>	<p>- liczba przeprowadzonych szkoleń podnoszących umiejętności i kwalifikacje rodzin zastępczych,</p> <p>- liczba rodzin zastępczych przeszkolonych,</p> <p>- liczba spotkań w ramach grupy wsparcia dla rodzin zastępczych,</p> <p>- liczba świadczeń w ramach rodzin pomocowych,</p> <p>- liczba przeprowadzonych superwizji dla rodzin zastępczych oraz pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych,</p> <p>- liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora,</p> <p>- liczba rodzin zastępczych objęta opieką Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej,</p> <p>- liczba przeprowadzonych ocen zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej,</p> <p>- liczba konsultacji pedagogicznych/psychologicznych/prawnych udzielonych rodzinom zastępczym,</p>
--	---	---	--

	<p>sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.</p> <p>10. Zabezpieczenie środków na dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka oraz innych świadczeń fakultatywnych przewidzianych w ustawie.</p> <p>11. Wzrost liczby wykwalifikowanej kadry systemu pieczy zastępczej.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych spotkań dla rodziców/członków rodziny z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych poza miejscem zamieszkania dziecka (zgodnie z potrzebami zainteresowanych stron), - liczba dzieci, którym przyznano dofinansowanie do wypoczynku, - liczba rodzin, którym przyznano świadczenia fakultatywne, - liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
--	---	--	--

<p>WSPÓLPRACA INSTYTUCJONALNA NA RZECZ DZIECKA I RODZINY</p>	<p>1. Umożliwienie korzystania z różnych form wsparcia dla dzieci i rodziny (m.in. OWDiR).</p> <p>2. Ułatwienie dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w gminach.</p> <p>3. Współpraca służb społecznych przy realizacji planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka.</p> <p>4. Współpraca służb społecznych przy umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.</p> <p>5. Organizowanie spotkań z udziałem rodzin zastępczych, właściwym asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawicielem Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego, rodzicami omawianego dziecka, kuratorami Sądu Rejonowego, kierownikiem Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie a także innymi osobami zaangażowanymi w proces pomocy i wsparcia dziecka i rodziny w pieczy zastępczej w celu dokonania oceny sytuacji dziecka i rodziny oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.</p> <p>6. Czynny udział w spotkaniach Zespołu do spraw okresowej oceny dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu.</p> <p>7. Wzmocnienie postaw i kompetencji zawodowych osób pracujących z dzieckiem i rodziną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - OWDiR - PCPR - ROPS - OPS - samorząd powiatowy - rodziny zastępcze - szkoły - organizacje pozarządowe - urzędy miast i gmin - sądy - policja - placówki opiekuńczo-wychowawcze - instytucje szkoleniowe - ośrodki adopcyjne - Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu, - łączna liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, - liczba spotkań interdyscyplinarnych organizowanych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, - liczba spotkań interdyscyplinarnych organizowanych przez Zespół do spraw okresowej oceny dziecka, - liczba szkoleń dla osób pracujących z dzieckiem zorganizowanych przez ROPS i instytucje szkoleniowe.
---	--	---	--

<p>WSPIERANIE PROCESU USAMODZIELNIENIA WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	<p>1. Systematyczne przygotowywanie pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej do procesu usamodzielnienia poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc i wsparcie przy realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, - przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie, - organizowanie wsparcia osobom opuszczającym pieczę zastępczą poprzez udzielanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego, - angażowanie pełnoletnich wychowanków do udziału w projektach systemowych. <p>2. Udzielanie pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej wsparcia poprzez pomoc w formie przyznania miejsca w mieszkaniu chronionym treningowym.</p> <p>3. Udzielanie wychowankom/osobom opuszczającym pieczę zastępczą pomocy pracownika socjalnego i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy - urzędy miast i gmin - szkoły - placówki opiekuńczo-wychowawcze/MOW/MOS - Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych - PUP - PCPR - OWDiR - OPS 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba sporządzonych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na kontynuowanie nauki dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na usamodzielnienie dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na kontynuowanie nauki dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na usamodzielnienie dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na zagospodarowanie dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej,
---	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> - wysokość wydatkowanych środków z tytułu wypłaconej pomocy na zagospodarowanie dla wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, - liczba pełnoletnich wychowanków biorących udział w projektach systemowych, - liczba pełnoletnich wychowanków, którym przyznano miejsca w mieszkaniu chronionym treningowym.
--	--	--	---

\

Podsumowanie

Powiat Będziński poprzez pracę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Powiatu od wielu lat podejmuje działania mające na celu promowanie i rozwój pieczy zastępczej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021-2023 uwzględnia potrzebę tworzenia rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, wzmocnienia istniejące formy rodzinnej pieczy zastępczej i wskazuje konieczność systematycznego dostosowywania instytucjonalnych form opieki do aktualnych potrzeb i wyzwań. Wykazane podczas pracy nad opracowaniem programu deficyty będą systematycznie i skutecznie niwelowane. Założenia Programu są procesem długoterminowym i wymagają odpowiednich środków finansowych, doskonałej organizacji, zaplecza kadrowego a przede wszystkim zaangażowania i współpracy w realizacji Programu ze strony wszystkich służb działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego oraz liczba dzieci w nich umieszczonych na dzień 31.12.2020 r.	6
Tabela 2 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Będzińskim w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku).....	7
Tabela 3 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku).....	7
Tabela 4 Liczba rodzin zastępczych zawiązanych i rozwiązanych w 2020 r.	8
Tabela 5 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz opuszczających pieczę zastępczą w 2020 r. ..	8
Tabela 6 Liczba dzieci zgłoszonych przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej do adopcji oraz liczba dzieci przysposobionych w latach 2016 – 2020.....	9
Tabela 7 Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Będzińskiego (stan na dzień 31.12.2020 r.).....	10
Tabela 8 Koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego w 2021 r.	10
Tabela 9 Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka pokrywanych przez gminy w 2020 r.....	10
Tabela 10 Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2016-2020 (stan na dzień 31.12. każdego roku).....	11
Tabela 11 Odływ wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020.....	11
Tabela 12 Liczba rodzin skierowanych do pracy z asystentem rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2016 – 2020	12
Tabela 13 Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2017 - 2020.....	13
Tabela 14 Powody umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w 2020 r.....	14
Tabela 15 Pomoc w 2020 r. dla osób usamodzielnianych pochodzących z instytucjonalnej pieczy zastępczej	16
Tabela 16 Pomoc w 2020 r. dla osób usamodzielnianych pochodzących z rodzinnej pieczy zastępczej.....	16
Tabela 17 Udzielone świadczenia w 2020 r. dla rodzinnej pieczy zastępczej (na terenie naszego Powiatu).....	18
Tabela 18 Udzielone świadczenia w 2020 r. dla rodzinnej pieczy zastępczej (na terenie innego Powiatu).....	19
Tabela 19 Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych w 2020 r.....	20
Tabela 20 Analiza SWOT.....	22
Tabela 21 Roczny limit rodzin zastępczych zawodowych 2021-2023	24

UZASADNIENIE

Art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że do zadań powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja trzyletniego programu rozwoju pieczy zastępczej zawierającego coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXV/294/2021
Data dokumentu	2021-04-26
Organ wydający	Rada Powiatu Będzińskiego
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Będzińskim na lata 2021 - 2023
Identyfikator dokumentu	4E33CE66-50A7-449E-B137-1F4C18099646

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-197734643
Numer seryjny	34BE59CA4D2154E7B7FD62FEDE24F48A70F5D87A
Osoba podpisująca	Jan Bogusław Powalka
Instytucja	Starostwo Powiatowe w Będzinie
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	2021-04-26 11:27:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5260300517 COPE SZAFIR - Kwalifikowany Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. PL